

Súd: Okresný súd Prievidza
Spisová značka: 12Ps/1/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3821200338
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Matulák
ECLI: ECLI:SK:OSPD:2021:3821200338.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prievidza sudcom JUDr. Róbertom Matulákom v právnej veci navrhovateľa: Okresná prokuratúra Prievidza, so sídlom 971 34 Prievidza 1, M. Mišíka 22, v konaní o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony u S. G., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom A., X. XXX/XX, zastúpený procesnou opatrovníčkou O. G., nar. XX.X.XXXX, bytom A., X. XXX/X, za účasti Mesta Prievidza, so sídlom Námestie slobody č. 14, 971 01 Prievidza, takto

rozhodol:

I. O b m e d z u j e spôsobilosť na právne úkony u S. G., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom X. XXX/XX, A., tak, že nie je spôsobilý nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, akýmkoľvek spôsobom ho zaťažovať, spísať závet, preberať dôchodok, resp. iné dávky, či finančnú hotovosť, samostatne hospodáriť s hotovosťou prevyšujúcou sumu 20 eur týždenne, uzatvárať akékoľvek zmluvy, byť ručiteľom iným osobám, rozhodovať o svojej zdravotnej a sociálnej starostlivosti a samostatne vystupovať pred súdmi, notárskymi úradmi, orgánmi činnými v trestnom konaní, orgánmi štátu, orgánmi verejnej správy a finančnými inštitúciami, vrátane nebankových subjektov.

II. Za opatrovníka S. G., nar. XX.X.XXXX, u s t a n o v u j e Mesto Prievidza, Námestie slobody č. 14, 971 01 Prievidza.

III. Oprávnením aj povinnosťou opatrovníka je starať sa o opatrovaného, o jeho hnutelný a nehnuteľný majetok, preberať za neho dôchodok, resp. iné dávky a finančnú hotovosť, zastupovať ho pred súdmi, notárskymi úradmi, orgánmi činnými v trestnom konaní, orgánmi štátu a verejnej správy, peňažnými ústavmi, vrátane nebankových subjektov a rozhodovať o jeho zdravotnej a sociálnej starostlivosti tak, aby neutrpel žiadnu ujmu na svojich právach.

IV. Úkony presahujúce rámec bežnej veci podliehajú schváleniu súdu.

V. Ostatné právne úkony bude opatrovaný S. G., nar. XX.X.XXXX, vykonávať sám.

VI. Opatrovníkovi u k l a d á povinnosť dvakrát do roka, vždy do 31.3. a 30.9. každého kalendárneho roka, podávať súdu písomnú správu o svojej činnosti a o hospodárení s majetkom S. G., nar. XX.X.XXXX.

VII. Štátu náhradu trov proti účastníkom konania n e p r i z n á v a.

VIII. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresná prokuratúra Prievidza návrhom, podaným na súd, dňa 26.1.2021, navrhla, aby súd obmedzil spôsobilosť na právne úkony u posudzovaného tak, že nie je spôsobilý rozhodovať o akejkoľvek svojej

zdravotnej a sociálnej starostlivosti, s tým, že ďalšie prípadné obmedzenie spôsobilosti na právne úkony navrhnu doplniť podľa záverov znaleckého dokazovania. Súčasne navrhla, aby súd za opatrovníka posudzovanému ustanovil jeho matku, G. G., nar. XX.X.XXXX a v rozhodnutí vymedzil rozsah jej práv a povinností tak, že je oprávnená a povinná starať sa o opatrovanú osobu a zastupovať ju pri rozhodovaní o jej zdravotnej a sociálnej starostlivosti tak, aby neutrpela žiadnu ujmu pri svojich právach a vymedziť aj ďalšie práva a povinnosti tejto osoby vo vzťahu k posudzovanému tak, ako vyplývajú zo znaleckého posudku.

2. Návrh Okresná prokuratúra Prievidza zdôvodnila tým, že uznesením vyšetrovateľa Odboru kriminálnej polície, Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Prievidzi, sp.zn. ORP-447/1-VYS-PD-2020, zo dňa 5.8.2020, bolo podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len „TP“) vznesené obvinenie S. G. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. d/ Trestného zákona (ďalej len „TZ“) s poukazom na § 138 písm. b/ TZ na tom skutkovom základe, že od presnejšie nezistenej doby v roku 2015, do vznesenia obvinenia, počas vzájomného spolužitia s jeho matkou - poškodenou G. G., v spoločnej domácnosti v Prievidzi, na ulici X. XX/XX, v byte túto sústavne týral viackrát do týždňa tým spôsobom, že poškodenej matke G. G., opakovane vulgárne nadával, rozbíjal zariadenie v domácnosti - poškodzoval steny, búchal po radiátore, robil úmyselne v domácnosti neporiadok aj tým, že odklepával popol z cigariet do šálok v polici, potom čo poškodená upratala, nedovoliť poškodenej prať, pozeráť televízor, poškodená nemohla kvôli tomu, že počúval rádio, spávať, bral poškodenej telefón, poškodená často spávala oblečená a obutá, pretože zo strachu pred ním utekala z bytu a to cez deň aj v noci a potom sa aj niekoľko hodín prechádzala, lebo sa bála vrátiť domov, niekedy aj prespávala u svojej matky zo strachu z páchatela, inokedy sa páchatel s ňou v byte zamykal, v snahe prinútiť ju, aby mu dala peniaze, alebo ju vulgárnym spôsobom nútil telefonovať dcére O. G., aby vypýtala peniaze od nej, pričom je jeho konanie motivované snahou donútiť poškodenú, aby mu dala peniaze, pretože sám je bez akéhokoľvek príjmu, peniaze, ktoré od nej získal, míňal na alkohol, drogy a cigarety, čím poškodenej spôsobil fyzické a najmä psychické utrpenie, ktoré sa na poškodenej prejavilo zhoršením jej psychického stavu. Pretože v priebehu vyšetrovania vznikli pochybnosti o duševnom stave obvineného S. G., bol vydaný príkaz sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Prievidza, pod sp.zn. 1Tp/47/2020, zo dňa 12.8.2020, na vyšetrenie jeho duševného stavu. Následne vyšetrovateľ PZ uznesením, sp.zn. ORP-447/1-VYS-PD-2020, zo dňa 17.8.2020, na vyšetrenie duševného stavu obvineného S. G. pribral do konania znalca, MUDr. Majzlanovú, na posúdenie duševného stavu posudzovaného, ktorá vypracovala znalecký posudok č. 81/2020, zo dňa 6.10.2020. V zmysle záverov znaleckého posudku prokurátor Okresnej prokuratúry Prievidza, uznesením, č.k 2Pv 348/2020/3308-40, zo dňa 2.11.2020, ktoré rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 1.12.2020, podľa § 214 ods. 1 TZ postúpil vec trestného stíhania obvineného S. G. Okresnému úradu Prievidza, odbor všeobecnej vnútornej správy, pretože výsledky vyšetrovania preukazovali, že nejde o trestný čin, ale ide o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom. Dôvodom postúpenia veci bolo, že u poškodenej konaním obvineného nenastali zmeny v jej emocionálnej oblasti a v jej vedomí, ani zmeny vo vzťahu k iným osobám. U poškodenej neboli prítomné žiadne následky poškodenia psychiky vzhľadom na správanie obvineného a jeho zaobchádzanie. Poškodenej konaním obvineného nebolo spôsobované fyzické a ani psychické utrpenie, poškodená nepocítovala konanie obvineného voči nej ako príkorie v zmysle týrania. Konanie a správanie obvineného nemalo vplyv na fyzické a psychické zdravie poškodenej. Zároveň nebolo preukázané, že by obvinený svojím konaním naplnil zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu uvedeného v osobitnej časti TZ. Zo znaleckého posudku MUDr. Majzlanovej vyplýva, že posudzovaný trpí duševnou poruchou v pravom slova zmysle, konkrétne paranoidnou schizofréniou s postprocesuálnym defektom osobnosti. Od poslednej psychiatrickej hospitalizácie v roku 2019 pre dekompenzáciu schizofrénneho ochorenia pri absencii systematickej psychofarmakologickej liečby a symptomatickom abúze návykových látok, sa S. G. jeho zdravotný stav dlhodobo postupne zhoršoval. Jeho osobnosť, premorbídne (v predchorobí) so známkami psychopatizácie (narušeného osobnostného vývoja), od rannej dospelosti zneužívajúca návykové látky a s rozvojom schizofrénneho ochorenia, diagnostikovaného v roku 2016, je v súčasnosti chorobným procesom už zmenená. Schizofrénne ochorenie, ktorým trpí, viedlo k trvalému poškodeniu jeho psychických funkcií (rozumovo pamäťových, poznávacích, vôľovo konatívnych a emotívnych funkcií) v podobe postpsychotického defektu osobnosti s následkom zníženej schopnosti uplatniť sa v živote. Znalkyňa uviedla, že posudzovaný sa systematickej liečbe až doposiaľ nepodrobil. Opakovane pri absencii liečby a prevažne i abúze návykových látok dochádzalo u neho k dekompenzáciám (náhlemu zhoršeniu) schizofrénneho ochorenia, v obraze porúch vnímania, myslenia, s bludmi a nevypočítateľného poruchového správania s heteroagresívnymi prejavmi. Absencia systematickej

liečby viedla k trvalému poškodeniu jeho psychiky v podobe postpsychotického defektu, ktorý sa dlhodobo prejavuje zníženou osobnostnou integrovanosťou (znížením uvedomovaním si svojho „ja“, svojich schopností, možností a dôsledkov svojho konania), emočným sploštením, celkovým otupením, redukciou záujmov, zníženým energetickým potenciómom, zníženou odolnosťou voči bežnej záťaži, zvýšenou ovplyviteľnosťou, zníženou komunikatívnosťou s následkom zúženia sociálnych väzieb a zníženej schopnosti primerane sa adaptovať v sociálnom prostredí, ako i schopností posúdiť realitu a prispôbiť sa k jej súvislostiam a okolnostiam. V kontexte uvedeného defektu osobnosti a zhoršujúceho sa stavu pri absencii liečby dochádzalo u neho k prejavom chorobne podmieneného nevyočítateľného a poruchového správania sa voči osobe matky, aj s prejavmi verbálnej a brachiálnej heteroagresivity. Pobyt posudzovaného na slobode je z psychiatrického hľadiska nebezpečný pre spoločnosť z dôvodu nedostatočne kompenzovaného schizofrénneho ochorenia, pri absencii potrebnej psychofarmakologickej liečby. Duševná porucha ktorou S. G. trpí, v stave jej dekompenzácie, resp. zhoršenia, má podstatný vplyv na jeho schopnosť správne vnímať a posudzovať realitu a takisto na schopnosť o prežitom správne vypovedať. V tejto fáze ochorenia k uvedenému ovplyvneniu dochádza v dôsledku porúch jeho vnímania (halucinácií - postihnutých vidí resp. počuje to, čo iní nevidia alebo nepočujú) a/alebo porúch myslenia (bludov - postihnutý si neodôvodnene myslí, že je napríklad prenasledovaný). U posudzovaného je posudzovanie reality narušené i z dôvodu prítomného defektu osobnosti, vplyvom ktorého nie je schopný svoje správanie a konanie voči matke rozpoznať a posúdiť ako bezohľadné. Správanie posudzovaného je chorobne podmienené, vyplývajúce z jeho emočného sploštenia a celkového otupenia. Podľa zistení znalca bol posudzovaný v minulosti trikrát hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení, pričom v roku 2016 mu bola prvýkrát diagnostikovaná psychická porucha podobná schizofrénii. Na oddelenie bol prijatý v sprievode príbuzných, pričom boli u neho zistené poruchy myslenia s bludmi, ako aj pozitívna na drogy (marihuana, pervitín), po vymiznutí psychotickej symptomatiky bol prijatý pre dekompenzáciu schizofrénneho ochorenia s poruchami myslenia a poruchami správania pri abúze psychoaktívnych látok (marihuana) a neužívaní liečby. Po preliečení bol v stave sociálnej remisie prepustený do ambulantnej starostlivosti. Naposledy v septembri 2019 bol prijatý na oddelenie v sprievode polície v putách pre vzplanutie schizofrénneho ochorenia. Pri prijatí bola prítomná u neho masívna paranoidná bludná produkcia, anamnesticky verbálna a brachiálna heteroagresivita, orientačné vyšetrenie na drogy bolo negatívne. V priebehu hospitalizácie sa stav antipsychotickej liečby postupne zlepšoval, po nástupe sociálnej remisie sa odmietol vrátiť z druhej priepustky, preto bol prepustený v zlepšenom stave do ambulantnej starostlivosti, kde v potrebnej liečbe od januára 2020 prakticky nepokračoval. Pretože v zmysle záverov znaleckého posudku je u posudzovaného duševná porucha v pravom slova zmysle trvalého charakteru a má závažný vplyv na životné ne/fungovanie a ne/zmyslupnosť v oblasti právnych úkonov, prichádza u neho do úvahy obmedzenie jeho spôsobilosti na právne úkony.

3. V priebehu konania, uznesením, č.k. 12Ps/1/2021-49, zo dňa 22.3.2021, ustanovil súd posudzovanému v konaní procesnú opatrovníčku, v osobe jeho sestry, O. G., nar. XX.X.XXXX, ktorá sa v priebehu konania k návrhu Okresnej prokuratúry Prievidza, po vykonanom dokazovaní, v celom rozsahu pripojila.

4. Keďže v priebehu konania nebola zistená žiadna osoba, ktorá by v prípade obmedzenia v spôsobilosti na právne úkony u posudzovaného bola ochotná a spôsobilá zastávať u posudzovaného funkciu hmotnoprávneho opatrovníka, uznesením č.k. 12Ps/1/2021-93, zo dňa 13.9.2021, pribral súd do konania, v súlade s ustanovením § 27 ods. 3 OZ, § 7 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) a § 10 ods. 1 CMP, Mesto Prievidza.

5. Dokazovaním, vykonaným na pojednávaní, vypočutím zástupcu Okresnej prokuratúry Prievidza, procesnej opatrovníčky a zástupkyne Mesta Prievidza, ako i oboznámením obsahu spisu, osobitne - návrh č.l. 1, uznesenie č.l. 4, uznesenie č.l. 5, príkaz sudcu na vyšetrenie duševného stavu posudzovaného č.l. 7, uznesenie o pribratí znalca č.l. 8, znalecký posudok MUDr. Majzlanovej č.l. 10, uznesenie Okresnej prokuratúry Prievidza č.l. 22, odpoveď na lustráciu u posudzovaného v sociálnej poisťovni č.l. 33, lustrácia v REGO na posudzovaného č.l. 35, odpoveď na lustráciu v registri priestupkov na posudzovaného č.l. 36, Znalecký posudok MUDr. Garajovej č. 24/2021 č.l. 56-69, vyjadrenie Okresnej prokuratúry Prievidza k znaleckému posudku č.l. 78, vyjadrenie Mesta Prievidza na výzvu súdu č.l. 79, úradné záznamy spísané s procesným opatrovníkom č.l. 90-92, uznesenie OS Prievidza 1Nt/7/2021-234

č.l. 102, zápisnica o výsluchu posudzovaného č.l. 131 a mailová komunikácia z č.l. 139 až 141, mal súd zistený tento skutkový stav veci:

6. Z navrhovateľom predložených listinných dôkazov, uznesenia sp.zn. ORP-447/1-VYS-PD-2020 zo dňa 5.8.2020 o začatí trestného stíhania posudzovaného, uznesenia ORP-447/1-VYS-PD-2020 zo dňa 5.8.2020 o vznesení obvinenia posudzovanému, príkazu sudcu na vyšetrovanie duševného stavu obvineného S. G. sp.zn. 1Tp/47/2020 zo dňa 12.8.2020, uznesenia sp.zn. ORP-447/1-VYS-PD-2020 zo dňa 17.8.2020 o pribratí MUDr. Majzlanovej na podanie znaleckého posudku, znaleckého posudku č. 87/2020 zo dňa 16.10.2020, uznesenia sp.zn. 2Pv 348/20/3307-40 zo dňa 2.11.2020, mal súd zistený skutkový stav uvedený navrhovateľom v návrhu (viď bod 1 odôvodnenie tohto rozhodnutia).

7. Uznesením tunajšieho súdu, č.k. 1Nt/7/2021-234, zo dňa 19.5.2021, bolo posudzovanému podľa § 73 ods. 1 Trestného zákona uložené ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou.

8. Posudzovaný žije v spoločnej domácnosti so svojou matkou, v Prievidzi, na ulici X. ulica č. XX, na adrese ktorej má aj trvalý pobyt (č.l. 35). Posudzovaný je v súčasnosti bez akéhokoľvek príjmu (viď aj lustrácia v sociálnej poisťovni č.l. 33). Z lustrácie v registri priestupkov mal súd zistené, že dňa 29.6.2020 bola posudzovanému uložená bloková pokuta vo výške 10 eur z dôvodu spáchaného priestupku proti verejnému poriadku v zmysle zákona č. 372/1990 Zb..

9. Zo záveru znaleckého posudku súdom ustanovenej znalkyne, MUDr. Evy Garajovej, znalkyne z odboru Zdravníctvo a farmácia, odvetvie Psychiatria (liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontopsychiatria), č. 24/2021, zo dňa 2.7.2021, vyplýva, že duševný stav posudzovaného je v súčasnosti nepriaznivý. Posudzovaný trpí chronickou duševnou poruchou Schizofrénia paranoides s postpsychotickým defektom osobnosti, ktoré ochorenie je závažnej intenzity. V súčasnosti je psychický stav posudzovaného v ústavnej psychiatrickej liečbe v neúplnej remisii, t.j. nie sú prítomné tzv. produktívne psychotické príznaky, halucinácie a bludy, ale dominuje postpsychotický defekt osobnosti, manifestný najmä zlyhávaním motivačnej vôľovej sféry správania sa a v znížení sebakontroly. Posudzovanému chýba náhľad na ochorenie, v dôsledku čoho je kvalita jeho života podstatne znížená a tento nie je schopný veku primeranej sociálno-pracovnej existencie. Nie je schopný, a to v podstatnej miere, obstarávať si svoje záležitosti a v podstatnej miere ovládať svoje konanie. Nie je spôsobilý samostatne rozhodovať o potrebe sociálnej a zdravotnej starostlivosti, vrátane hospitalizácie, nie je spôsobilý dať zmysluplný informovaný súhlas s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v zmysle § 6 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti. Nie je tiež schopný zmysluplne a adekvátne posúdiť svoju finančnú a majetkovú situáciu a preto navrhuje aj obmedzenie v nakladaní s financiami, hnutelným a nehnuteľným majetkom tak, že nie je spôsobilý uzatvárať zmluvy a dohody a ani jednostranné právne úkony, ktorými by sa zaviazal na akékoľvek peňažné alebo nepeňažné plnenie a nie je spôsobilý hospodáriť s finančnou hotovosťou v sume prevyšujúcej 20 eur týždenne. Nie je schopný zmysluplne pochopiť ani význam rozhodnutia a nie je schopný takisto zmysluplne vnímať a chápať priebeh súdneho pojednávania. Nepredpokladá, že by účasť na pojednávaní na posudzovaného pôsobila nepriaznivo, ale zmysluplnej účasti na ňom nie je schopný.

10. Znalkyňa na pojednávaní pred súdom na záveroch svojho písomne podaného znaleckého posudku v celom rozsahu zotrvala. Uviedla, že bola v osobnom kontakte s posudzovaným v čase, keď bol hospitalizovaný v Psychiatrickej nemocnici v Kremnici. Uviedla, že pokiaľ sa bude posudzovaný podrobovať liečbe, ktorá mu bola uložená, nebude nebezpečný pre spoločnosť. V Kremnici posudzovaný vykonával ochrannú psychiatrickú liečbu, ktorá mu bola uložená na základe odporúčania MUDr. Majzlanovej. Túto absolvoval a je potrebné, aby v súčasnej dobe dodržiaval dlhodobý liečebný režim, ktorý si on sám nie je schopný dodržiavať. Uviedla tiež, že po absolvovaní liečby nie je potrebné jeho umiestnenie v nejakom zariadení, je však potrebné, aby o svojej liečbe a o svojom prípadnom umiestnení v zdravotníckom zariadení v budúcnosti nemohol rozhodovať sám. Potvrdila tiež, že posudzovaný nie je zmysluplne schopný samostatne konať pred štátnymi orgánmi, orgánmi verejnej správy, súdmi, políciou a finančnými inštitúciami. Zdravotný stav posudzovaného sa dá liečbou udržiavať v prijateľných hraniciach, čo znamená, že v súčasnosti môže byť doma s matkou, je však potrebný u neho dozor. Je potrebné, aby navštevoval svojho psychiatra, užíval liečbu, ktorú mu musí niekto zabezpečiť, takisto podávať lieky a sledovať prípadné zhoršenie zdravotného stavu, ktoré môže nastať, čo sám schopný si zabezpečiť nie je. Následne, potom, ako procesná opatrovníčka na pojednávaní uviedla, že po vrátení sa z ochranného liečenia jej brat lieky neberie, situácia v rodine je zlá, jej matka, s ktorou posudzovaný

Žije, už situáciu nezvláda a potom ako zákonný sudca na pojednávaní opísal situáciu v mieste bydliska posudzovaného, znalkyňa uviedla, že za tejto situácie bude lepšie, ak bude posudzovaný niekde umiestnený, v nejakom zariadení, v domove sociálnej starostlivosti.

11. Okresná prokuratúra Prievidza a takisto aj procesná opatrovníčka sa so závermi znaleckého posudku v celom rozsahu stotožnili a navrhli, aby súd obmedzil posudzovaného v spôsobilosti na právne úkony.

12. Z telefonických kontaktov súdu s procesnou opatrovníčkou posudzovaného (viď aj úradný záznam z č.l. 95), mal súd zistené, že bezprostredný osobný kontakt posudzovaného so súdom by mohol byť komplikovaný pre agresívne správanie posudzovaného a takisto aj pre komplikovanosť dostať sa do miesta bydliska posudzovaného. Z tohto dôvodu súd vykonal výsluch posudzovaného až dňa 1.10.2021 v Nemocnici s poliklinikou Považská Bystrica, psychiatrické oddelenie, v ktorom zariadení bol posudzovaný umiestnený potom, ako procesná opatrovníčka privolala k posudzovanému rýchlu zdravotnú pomoc z dôvodu odmietania liečby posudzovaným a z dôvodu jeho agresívneho správania. Posudzovaný bol v čase výsluchu súdu pod vplyvom liekov. Po oboznámení s obsahom spisu, doručenia mu písomností zo spisu (viď doručenka) a poučenia o jeho procesných právach a povinnostiach, na položené otázky bez problémov odpovedal, pričom tvrdil, že nevie, z akého dôvodu bol do nemocnice umiestnený, pretože sa cíti dobre, zdravotné problémy nemá žiadne. Takisto uviedol, že býva u matky, s ktorou vychádza dobre, žiadne problémy s nikým nemá. Potvrdil, že užíva lieky, že niekedy v minulosti užíval marihuanu, s alkoholom problémy nemá, radšej si dá sem tam marihuanu. Uviedol tiež, že dostal injekciu a každý mesiac mu táto bude podávaná, keď pôjde na ambulantnú liečbu. Potvrdil, že doma riadne neužíval lieky z dôvodu, že na to zabudol, lieky mu však vôbec nechýbali. Teraz ich však už užívať bude. Uviedol tiež, že je v kontakte so svojou sestrou (procesný opatrovník), ktorá mu priniesla do nemocnice aj balíček. Opakovane tvrdil, že chce ísť domov, že sa bude liečiť ambulantne a užívať lieky.

13. V priebehu konania súd prostredníctvom rodinných príslušníkov posudzovaného zisťoval, či niekto z rodiny je, resp. nie je ochotný a spôsobilý vykonávať funkciu hmotnoprávneho opatrovníka u posudzovaného v prípade, že tento bude obmedzený v spôsobilosti na právne úkony. Za týmto účelom poslal výzvu sestrám posudzovaného, O. G. a G. F. (č.l. 43) a takisto aj matke posudzovaného (č.l. 37), avšak bezvýsledne, so súdom následne komunikovala len O. G., ktorá pri informatívnom výsluchu na súde uviedla, že nikto z rodiny nemá záujem byť ustanovený do funkcie hmotnoprávneho opatrovníka jej bratovi S. G., ak by bol súdom obmedzený v spôsobilosti na právne úkony, ak by si to však niekto z rodiny rozmyslel, súdu by to oznámila, išlo by však len o dočasné riešenie, pokiaľ by jej brat nebol umiestnený v nejakom zdravotníckom zariadení, pretože samostatnej existencie zrejme nie je schopný a skutočnosť, že nie je nikde umiestnený, spôsobuje ich rodine len problémy.

14. Vzhľadom na skutočnosť, že nikto z rodiny posudzovaného v konečnom dôsledku nebol ochotný funkciu hmotnoprávneho opatrovníka u posudzovaného vykonávať, súd oslovil Mesto Prievidza, ktoré vzhľadom na trvalý pobyt posudzovaného v tomto meste by prichádzalo do úvahy ako hmotnoprávny opatrovník v súlade s ustanovením § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, s tým, či by boli ochotní a spôsobilí túto funkciu zastávať. Mesto Prievidza vo svojom vyjadrení, zo dňa 28.7.2021, súdu oznámilo, že s ustanovením do funkcie hmotnoprávneho opatrovníka posudzovanému S. G. nesúhlasí, a to najmä z týchto dôvodov: 1. Mesto Prievidza posudzovaného nepozná, nepozná jeho pomery, a z tohto dôvodu nevie objektívne vyhodnotiť, čo by bolo v jeho najlepšom záujme, 2. mesto nemá personálne a finančné možnosti zabezpečenia dôsledného hájenia záujmov posudzovaného a už vôbec nie v aktuálnej situácii, súvisiacej s pandemiou nového koronavírusu, kedy musí mesto riešiť prednostne iné záležitosti, 3. štát ani rodina posudzovaného neprispieva na úhradu výdavkov spojených so zabezpečením funkcie hmotnoprávneho opatrovníka a 4. mesto nie je schopné poskytovať dostatočnú mieru pozornosti a odborných znalostí k ochrane práv posudzovaného. Vzhľadom na vyššie uvedené Mesto Prievidza uviedlo, že v prípade ustanovenia za hmotnoprávneho opatrovníka posudzovanému nebude schopné plniť túto funkciu riadne a zodpovedne. Vo vyššie uvedenom podaní navrhli za hmotnoprávneho opatrovníka ustanoviť posudzovanému jeho matku, G. G., ktorá žije s posudzovaným v spoločnej domácnosti.

15. Vyššie uvedené vyjadrenie Mesto Prievidza doručilo súdu potom, ako bolo vyzvané tunajším súdom oznámiť súdu osobu ochotnú a spôsobilú zastávať funkciu hmotnoprávneho opatrovníka u posudzovaného v prípade, že tento bude obmedzený v spôsobilosti na právne úkony (č.l. 44). Žiadnu takúto osobu Mesto Prievidza súdu neoznámilo, súdu len poslalo potvrdenie o trvalom pobyte (č.l. 45).

16. Na pojednávaní pred súdom zástupca Okresnej prokuratúry Prievidza okrem iného uviedol, že v rámci vedeného trestného konania proti posudzovanému bol vypracovaný znalecký posudok týkajúci sa jeho duševného stavu (v tom čase obvinený), z ktorého posudku bolo zistené, že posudzovaný trpí duševnou poruchou, ktorá zásadným spôsobom ovplyvňuje u neho vnímanie reality a v ďalšom konaní minimálne rozhodovanie o zdravotnej a sociálnej starostlivosti. Pretože nebol nikto iný, kto by návrh podal v záujme ochrany práv a v záujme posudzovaného, tento návrh podali oni. Navrhujú, aby posudzovaný bol obmedzený v spôsobilosti na právne úkony a to v rozsahu, ako to navrhla súdom ustanovená znalkyňa. Za súčasnej situácie, kedy voči matke bol zo strany posudzovaného páchaný trestný čin, protiprávne konanie, matka posudzovaného nie je ochotná zastávať funkciu opatrovníka posudzovanému a niet ani žiadnej inej osoby, ochotnej a spôsobilej túto funkciu vykonávať, navrhujú do tejto funkcie ustanoviť Mesto Prievidza.

17. Procesná opatrovníčka na pojednávaní pred súdom okrem iného uviedla, že k znaleckému posudku žiadne výhrady nemá. So svojím bratom je v podstate v kontakte každý druhý deň, telefonuje jej vždy, keď niečo chce. V súčasnosti je bez liečby a situácia v rodine je veľmi zlá od júna tohto roku. Jej brat nevníma, nevie kto je, takisto jej matke robí zle, berie jej peniaze, doma robí neporiadok. Už v minulosti na brata kvôli tomu podala trestné oznámenie. V jej rodine nie je nikto ochotný a takisto aj spôsobilý jej brata zastupovať vo funkcii opatrovníka, ak by bol obmedzený v spôsobilosti na právne úkony. K cudzím ľuďom je nedôverčivý, aj naposledy udrel policajta. Preto do bytu, kde býva, nechodí, naposledy tam bola v júni tohto roku. Na ďalšom pojednávaní, dňa 14.10.2021, okrem iného uviedla, že jej brat je už prepustený z nemocnice, nachádza sa doma. Bola už spísaná žiadosť o umiestnenie posudzovaného v nejakom zariadení. Majú sa v budúcnosti zisťovať predpoklady, či jej brat spĺňa podmienky na umiestnenie v nejakom zariadení. Opätovne uviedla, že pokiaľ jej brat berie lieky, problémy s ním nie sú, keď však tieto neberie, vznikajú problémy. Pokiaľ ide o funkciu hmotnoprávneho opatrovníka, nikto z rodiny nie je ochotný a ani spôsobilý túto funkciu zastávať.

18. Zástupkyňa Mesta Prievidza na pojednávaní pred súdom okrem iného uviedla, že mesto v žiadnom prípade nesúhlasí s ustanovením za hmotnoprávneho opatrovníka posudzovanému. Mesto Prievidza má skúsenosti s výkonom tejto funkcie, v praxi sa však ukázalo, že nie je schopné realizovať ju tak, ako by sa realizovať mala. Má za to, že do úvahy prichádza vhodnejší subjekt, okrem príbuzného môže byť posudzovanému ustanovená za opatrovníka aj iná osoba, či už fyzická alebo právnická, konkrétne by do úvahy prichádzalo zariadenie, v ktorom bude S. G. umiestnený. Mesto Prievidza posudzovaného vôbec nepozná, nemá personálne a ani finančné možnosti na zabezpečenie výkonu tejto funkcie a teda nebude schopné túto funkciu vykonávať zodpovedne. Navrhla preto, aby bolo oslovené nejaké zdravotné zariadenie a aby toto súd ustanovil do funkcie hmotnoprávneho opatrovníka posudzovanému. Uviedla tiež, že nevie o žiadnom subjekte, resp. nemá o ňom vedomosť, ktorý by bol ochotný a spôsobilý zastávať u posudzovaného funkciu hmotnoprávneho opatrovníka. Na ďalšom pojednávaní, dňa 14.10.2021, zástupkyňa Mesta Prievidza súdu uviedla, že oslovila viaceré konkrétne zariadenia (viď aj ňou predložená elektronická komunikácia z č.l. 139-141), žiadne z týchto zariadení však nesúhlasilo s tým, aby prípadne zastávalo funkciu hmotnoprávneho opatrovníka u posudzovaného.

19. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov, či jedov, je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

20. Podľa § 26 Občianskeho zákonníka, pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú za nich ich zákonní zástupcovia.

21. Podľa § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

22. Podľa § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby, ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadne jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom (§ 18 ods. 1).

23. Podľa § 248 ods. 1 a 2 CMP, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa §§ 272 až 277 CMP. Ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť na právne úkony obmedzil, a ustanoví obmedzenému na právne úkony opatrovníka.

24. Súd po vykonanom dokazovaní, vychádzajúc z citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka, návrhu na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony u S. G. vyhovel. V konaní bolo preukázané, že posudzovaný v súčasnej dobe trpí duševnou poruchou - Schizofréniou paranoides s postpsychotickým defektom osobnosti, ktoré ochorenie nie je len prechodné a je závažnej intenzity. V súčasnosti u posudzovaného dominuje postpsychotický defekt osobnosti, manifestný najmä zlyhávaním motivačnej vôľovej sféry správania sa a v znížení sebakontroly. Posudzovanému chýba náhľad na ochorenie, nedodríava liečebný režim, čo sa prejavuje jeho neprispôsobivým, agresívnym správaním v rodine i na verejnosti, osobitne však vo vzťahu k matke, s ktorou žije v tej istej domácnosti. Kvalita jeho života je z dôvodu nedodríavania liečby podstatne znížená a nie je schopný ani veku primeranej sociálno-pracovnej existencie. Nie je schopný, a to v podstatnej miere si obstarávať svoje záležitosti a v podstatnej miere nie je schopný ovládať ani svoje konanie. Nie je spôsobilý samostatne rozhodovať o potrebe sociálnej a zdravotnej starostlivosti, vrátane hospitalizácie. Jeho vôľové - konatívne funkcie sú oslabené, nevykonné. Samostatného vykonávania komplexných aktivít (napríklad vybavovanie na úradoch, návšteva lekára, správne užívanie liekov, hospodárenie s financiami a majetkom) nie je schopný. Uvedený stav u posudzovaného je podľa názoru znalkyne trvalý, s predpokladom ďalšieho jeho zhoršovania. Uvedené skutočnosti mal súd preukázané nielen z výpovede procesnej opatrovníčky, obsahom listinných dôkazov založených v spise, osobitne však zo záverov znaleckého dokazovania. Posudzovaný nie je schopný náležite vnímať, komunikovať a postarať sa riadne sám o seba. Je nevyhnutné, aby o takmer všetkých jeho záležitostiach konala a rozhodovala iná osoba, preto v súlade s odporúčením znalkyne súd obmedzil S. G. v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu, ktorý vymedzil vo výrokovvej časti I. rozsudku. Menovaný nie je schopný predovšetkým nakladať so svojím majetkom, uzatvárať a posudzovať akékoľvek úkony, samostatne vystupovať pred štátnymi orgánmi a orgánmi verejnej správy a rozhodovať o svojej zdravotnej starostlivosti. Zistenia znalkyne v konaní namietané neboli a ani súd nemal žiadne pochybnosti o opodstatnenosti obmedzenia spôsobilosti na právne úkony u posudzovaného.

25. Všetky právne úkony okrem právnych úkonov vymedzených vo výroku I. tohto rozhodnutia je spôsobilý posudzovaný vykonávať sám.

26. Súd v priebehu konania zisťoval takisto osobu, ktorá by bola spôsobilá a ochotná zabezpečovať posudzovanému vo funkcii hmotnoprávneho opatrovníka potrebnú starostlivosť. V tejto súvislosti súd oslovil najbližších rodinných príslušníkov posudzovaného, jeho matku a sestru a takisto Mesto Prievidza. Nikto z rodinných príslušníkov neprejavil o opatrovníctvo posudzovaného záujem. Sestra posudzovaného, vystupujúca v tomto konaní v postavení procesnej opatrovníčky, opakovane súdu oznámila, že nikto z rodiny nie je ochotný funkciu hmotnoprávneho opatrovníka jej bratovi zastávať z dôvodu nevhodného a agresívneho správania posudzovaného z dôvodu nepodrobovania sa liečebného režimu. Pokiaľ Mesto Prievidza za opatrovníka posudzovanému navrhlo ustanoviť jeho matku, s ktorou žije posudzovaný na tej istej adrese, súd konštatuje, že matka posudzovaného nie je spôsobilá túto funkciu zastávať, keďže doposiaľ nedokázala pozitívne vplyvať na posudzovaného, ktorý ju v ničom nerešpektoval, naopak, opakovane sa voči nej dopúšťal skutkov, ktoré naplňajú znaky trestnej činnosti.

27. Z vyššie uvedených zistení (bod 26. odôvodnenia tohto rozhodnutia) dospel súd k záveru, že nemá inú možnosť, ako ustanoviť posudzovanému tzv. verejného opatrovníka, v súlade s ust. § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka (R 54/1984), s tým, že v prípade ustanovenia orgánu miestnej správy za opatrovníka osobe obmedzenej spôsobilosti na právne úkony nie je ustanovenie viazané na súhlas týchto orgánov (ZIV s. 424). Preto súd aj napriek nesúhlasu ustanovil do funkcie opatrovníka S. G. Mesto Prievidza, v ktorom meste opatrovaný žije a súčasne má trvalý pobyt, a ktorý subjekt za danej situácie zrejme ako jediný bude môcť vo funkcii opatrovníka posudzovanému (aj za prípadnej pomoci rodiny posudzovaného) zabezpečiť opatrovanému starostlivosť na požadovanej úrovni a predovšetkým zamedziť tomu, aby bol ohrozený život a zdravie opatrovaného. Na tomto mieste treba tiež uviesť, že pokiaľ sa v priebehu konania nenašiel žiaden subjekt ochotný a spôsobilý byť ustanovený do funkcie opatrovníka posudzovanému, sú s poukazom na ust. § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka,

bezpredmetné tvrdenia Mesta Prievidza, že posudzovaného nepozná, nepozná jeho pomery a z tohto dôvodu nevie objektívne vyhodnotiť, čo by bolo v jeho najlepšom záujme, že nemá personálne a finančné možnosti zabezpečenia dôsledného hájenia záujmov posudzovaného a už vôbec nie v aktuálnej situácii, súvisiacej s pandemiou nového koronavírusu, kedy musí mesto riešiť prednostne iné záležitosti, že štát ani rodina posudzovaného neprispieva na úhradu výdavkov spojených so zabezpečením funkcie hmotnoprávneho opatrovníka a že mesto nie je schopné poskytovať dostatočnú mieru pozornosti a odborných znalostí k ochrane práv posudzovaného, keďže je povinnosťou aj Mesta Prievidza v obdobných prípadoch opatrovníctvo obmedzeným v spôsobilosti na právne úkony zabezpečiť.

28. V súlade s 274 ods. 2 CMP súd zároveň vymedzil rozsah práv a povinností opatrovníkovi, ktorý rozsah zodpovedá rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony u posudzovaného.

29. V súlade s § 93 vyhlášky č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v platnom znení, súd uložil opatrovníkovi posudzovaného povinnosť dvakrát ročne podávať súdu správy o svojej činnosti a o hospodárení s majetkom opatrovanca.

30. O náhrade trov konania účastníkov súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

31. Podľa § 251 ods. 1 CMP trovy dôkazov platí štát. Keďže štátu vznikli trovy konania zaplatením odmeny a výdavkov v súvislosti so znaleckým dokazovaním a v danom prípade nešlo o zjavne bezdôvodný návrh na začatie konania, súd rozhodol o náhrade trov štátu tak, že štátu náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Trenčíne. Odvolanie sa podáva na Okresný súd Prievidza v štyroch vyhotoveniach (§ 357 písm. d/ CSP v spojení s § 362 ods. 1 CSP). Odvolanie musí obsahovať okrem všeobecných náležitostí (označenie súdu, ktorému je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, spisovú značku konania, podpis) označenie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa toto rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).